

PIETER VAN WAESBERGE.

IN DEN BRIELLE EN TE ROTTERDAM.

Pieter Abrahamszoon van Waesberghe werd te Rotterdam geboren in April 1659. Hij was de oudste zoon van Abraham van Waesberghe en Maria van Deyck.

In 1685, den 1 April, huwde hij Machtelina van Mosterdijk, verwekte bij haar twaalf kinderen, en hertrouwde na haar overlijden met Aletta van Dongen, den 28 November 1713, die Weduwe was van Charles Michel, bij welke hij nog drie kinderen won.

Hij komt voor als ordinaris-Drukker der Stad Rotterdam, en als Drukker en Leverancier van 't Ed. Mog. Collegie der Admiraliteit aan de Maas, in welke betrekkingen wij hem evenwel niet voor de lente van 1701 zien optreden. Voor dezen tijd was hij drukker en boekverkooper in den Briel. De voortbrengselen zijner perse uit deze stad zijn weinige en zeldzaam. De vader, die voor dezen zoon en zijn gezin veel genegenheid koesterde, verkreeg door sollicitatiën voor hem de opvolging in beide zijne betrekkingen, die evenwel niet zouden ingaan voor het overlijden van hem, Abraham van Waesberge.

Vader van Waesberge, in jaren toenemende, passeerde — zooals wij alreede zagen — den 17 November 1700, voor den Notaris Dirk Vos van Weel te Rotterdam, eene acte (1), waarbij hij met zijnen zoon Pieter van Waesberge overeen kwam om na 1 Mei 1701, al de zaken voor gezamenlijke rekening te drijven in zijn huis, staande over 't Prinsen Hof te Rotterdam.

Abraham van Waesberge overleed 1707. Pieter volgde hem op en nam tot in 1737 voor eigene rekening de zaken waar, in den aanvang van welk jaar, 28 Februarij, ook hij overleed.

Met de Regering der Stad schijnt onze Pieter in 1715 in verschil geweest te zijn over den prijs, waarop hij, als leverancier en als

(1) De minute dezer staat geschreven op een zegel van twaalf stuivers.

drukker der Stad, het door hem geleverde en gedrukte stelde, en welke prijs der Regering te hoog toescheen.

Ik deel eene daarop door hem ingediende memorie in de Bijlagen (1) mede, ten einde men daaruit kunne zien, wat er toenmaals geleverd werd, en op welken prijs dat geleverde te staan kwam.

Door hem werden de Generale Keuren en Ordonnantien der Stad Rotterdam, in 1730, in vijf deelen gedrukt. Als Inleiding op deze uitgave leest men: „*Dient tot Onderrigtinge*. Dat de Generale Keuren en Ordonnantien der Stad Rotterdam, zijn geschikt op de voet en gereguleert na de daarvan geconcipieerde Boeken, dewelke voor dezen zijn gedrukt en verdeelt in tien Boeken, welke tien Boeken na der zelve ordre, zijn verdeelt en geschikt in vijf volumina: Namentlijk.

Het eerste Volumen. Inhoudende de zeven eerste Boeken.

Het tweede Volumen. Het agste Boek.

Het derde Volumen. Het negende Boek.

Het vierde Volumen. Het begin van het tiende Boek, tot het 1 en 2 deel daer onder begrepen.

Het vyfde Volumen. Het 3 en volgende Deelen van het tiende Boek.

Ende is voor het eerste Volumen gebragt eene Generale Tafel, van alle de Keuren, Ordonnantien en Ampliatien op dezelve, mitsgaders Publicatien en Waerschouwingen daer toe relatyf, in de vyf volumina begrepen, ende voor yder der volgende vier Volumina, een gedeelte der Tafel in houdende, hetgeen in dat Volumen alleen is begrepen.”

De Stads-Bibliotheek bezit van de meeste dezer Keuren en Ordonnantien de oorspronkelijke stukken. Het is echter nog niet lang, dat zij zich in dit bezit verheugen mag.

De Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage bezit een band met Keuren en Ordonnantien der Stad Rotterdam, welke in 1628 en 1632 door Jan van Waesberge, op 't *Steyger aen de Koren-marckt* (1628) en op *de Hoochstraet by de Toelast* (1632) „Met Consent van de Heeren Burghermeesteren” zijn gedrukt.

De overige stukken in dezen band zijn gedrukt door Pieter van Waesberghe op 't *Steygher in de Swarte Klock* van 1634—1649. Deze Pieter, die zich in 1634 en 1635 geen titel geeft, noemt zich in 1637/39 „Boeck-verkooper” en in 1640 en volgende jaren „Ordinaris-Drucker der Stadt Rotterdam.”

Den 3^{den} Maart 1733 werd op het request van Pieter van Waesberge, ingediend bij de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt op de Maze, „dat deszelfs twee Sonen, met namen Gerrit en Pieter van Waesbergen, nevens hem Suppl. tot de gem^e halve leverantie mogen werden gequalificeert,” door Ed. Mog. geresolveerd — „Suppl. zijn verzoek te accorderen” enz.

(Was get.)

Jean van Baerle.

(1) Zie Bijlage V.

IN DEN BRIELLE.

ORATIO SCHOLASTICA, pro C. Julio Cæsare, Primo Romanorum Monarcha, Quod justè olim affectaverit Principatum, habita à Theodoro Texelio, In Gymnasio Brilano. Mense Aprili, Anno æræ vulgaris, 1692 (Insigne Typographicum descriptum p. 80). Brilæ, Typis Petri à Waesberge, 1692, in 4, acht bladen zonder paginatuur. L.

WIJ JACOB FREDERICK Baron van Schaagen, Heere der Stede en der Vrije Heerlijkheit van Heenvliet, enz. Stedehuijs van Heenvliet den 15 Aug. 1698. Ter Ordonnantie van zijn Hoog-Ed. van Heenvliet (get.) L. van Campen. Gedrukt binnen de Stadt Brielle, bij Pieter van Waesberge, wonende op den hoek van de Langestraet. Het is een Plakaat in Plano.

TE ROTTERDAM.

MEMORIE, gedaan maken ende den Ed. Hove van Holland bij wegen van *Suggestie*, overgegeven uyt den naamen van wegen Eremina de Ruuck, Huijs-vrouwe van Hendrick van Rosevelt enz. enz. Tot Rotterdam, by Pieter van Waesberge, Boekverkooper, wonende over het Admiraliteyts-Hof. 1703, 32 pp., in folio.

Campbell.

WELSENES. (EMANUEL VAN) Geamplieerde Opstelling (zijnde het eerste nu onherdrukt gelaten) 16 fol. bladzijden.

APPENDIX op de geamplieerde opstelling, 19 fol. bladz. LAATSTE VERVOLG-BLADEREN, 8 fol. bladz. Tot Rotterdam, Herdrukt by Pieter van Waesberge, Ordinaris Drucker der voorsz. Stadt, 1707. L.

Hiervan bezit ik de proeven.

Bodel Nijenhuis geeft in zijne Topographische Lijst van het Koninkrijk der Nederlanden l. c. bl. 108, eene opgave der verschillende drukken.

KEUREN ENDE PRIVILEGIEN des Lands ende Heerlijkheijts van Voorne. Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Boekdrukker, wonende over het Admiraliteyts-Hof 1707, in 4, 292 gen. bladz. en 12 ongen., Register. Sign. A—Pp 3. Hierbij behooren en volgen achteraan:

KEUREN ENDE PRIVILEGIEN, Der Stede ende Vrije Heerlijkheit van Heenvliet, 27 gen. bladz. Sign. A—D 2. B. Rott.

ZEYNEEN beraamd voor de Schepen, sullende zeylen onder den (*bijgeschreven*): Capt. Gerrit Adr. van Reede.

Rotterdam, Pieter van Waesberge, 1710, 8 bladz.

Meulman Cat. Pamfl. 3 D., N° 8389.

GENERALE CONDITIEN, enz. Rotterdam, Pieter van Waesberge, 1710. 4°.

EXTRACT, Uyt het Register der Resolutien, van de Ed. Mog. Heeren de Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt op de Maze, residerende tot Rotterdam. Waer by het reysen derselver Bodens wordt gereguleert, in dato den 13 Augusty 1687. (Vignet: Leeuw met attributen en P.P.P.) Tot Rotterdam, Herdrukt by Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1711, in 4, 8 bl. of 16 bladz.

B. Reg. H.

INSTRUCTIE by den Raad ter Admiraliteit op de Maze gearresteert, voor de Helbaardiers, en extraordinaris Waakers, wanneer die tot preventie van fraudes, of tot bewaringe van aangehaalde Goederen geëmployeert worden. (Vignet: Leeuw met twee ankers en de letters A. T. R.) (NB. Dit Vignet verschilt van dat door A. Leers gebezigt). Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1712, in 4, 4 bl. of 8 bladzijden.

Aldaar.

REGLEMENT, By den Raed ter Admiraliteyt op de Maze gearresteert, voor de vier ordinaris Cleroquen ter Secretarye, ende den Commis van de Charter-Kamer, om sig daer na

in het werk haer geassigneert, præciselyk te reguleren. (Vignet: Leeuw, met attributen en P. P. P.) Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1713, in 4, 6 bl. of 12 bladz.

Aldaar.

EXTRACT Uyt het Register der Resolutien van Haer Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt op de Maze. Woensdag den 12 November 1704. (Vignet: Leeuw met attributen en P. P. P.) Tot Rotterdam, by Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1713, in 4, 3 bl. of 6 bladz.

Aldaar.

DEN METAMORPHOSIS ofte Herscheping van Ovidius Naso. Rotterdam, by Pieter van Waesbergen, 1718, met figuren.

KEUREN ENDE ORDONNANTIEN, Over den Lande ende Bailliu-schappe van Schielant. (Wapen van Schieland). Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, 1720, in 4, 91 pp. L.

LIJSTEN der Soldye van de Officieren, op de Schepen van den eersten, tweeden, derden en vierde Rang, Convoerende Schepen, en andere mindere Vaertuygen, alle ressorterende ter Admiraliteyt op de Maze. (Vignet: Leeuw met attributen en P. P. P.) Tot Rotterdam, Herdrukt by Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1721, in 4, 4 bl. (8 bladz.)

Campbell.

EXTRACT Uyt de Generale Keure en Ordonnantien der Stad Rotterdam, Houdende Renovatie, van de Keure ende Ordonnantie, tegen het ontheiligen van den Sondag, ofte den Dag des Heeren. (Wapen der Stad). Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, 1722, in 4, 5 bladen.

L.

Idem. KEURE ENDE ORDONNANTIE tegens het profaen spreken, schelden, ontheiligen enz. Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, 1722, in 4, 3 bladen. L.

P. v. W(AESBERGE?), Uitbreiding van de vernieuwde koopstad Rotterdam, enz., op rym en sangmaet gesteld. Rott., 1724.

Lijst der Plaatsbeschr. v. h. Koningr. der Nederl., door J. T. Bodel Nyenhuis. Amst. Fr. Muller 1862, N° 1180.

LYSTE der Officieren van den Raedt ter Admiraliteyt op de Maze. (Vignet: Wapen van Hollandt, met attributen en P. P. P.) Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Drucker van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, 1725, in 4. Titel en 60, 8 en 5 bladzijden.

B. Reg. H.

GENERALE KEURE ENDE ORDONNANTIE der Stad Rotterdam. (Stads wapen). Tot Rotterdam, Gedrukt by Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, 1730, 5 Volumina, in 4. L.

Onder deze keuren, op bladzijde 188 beschreven, vind ik er één gedrukt bij Abraham en Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukkers der voorz. Stad, in 1706. De meeste echter bij Pieter van Waesberge, Ord. Drukker der voorz. Stad, van 1708—1736, waaronder één herdruk (Vol. II, 4e Deel) van 1593. De overige aan dit exemplaar toegevoegde keuren en Ordonnantien zijn bij Gerrit en Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukkers der voorz. Stad, van 1737—1740, en later gedrukt.

In de „Naamrol” van Arrenberg staan de Keuren vermeld als „Keuren der Stad Rotterdam, 7 Deelen tot 1787.” Rotterdam, J. van Waesberge, in 4, f 62, 12.

KEUREN ENDE ORDONNANTIEN over den Lande ende Bailliu-schappe van Schielant. Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, 1730, in 4, 112 bladz., met Register en het wapen van Schieland op den titel. L.

L.